

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

REGIONÁLNÍ EKONOMIKA A POLITIKA

ING. KAMILA TUREČKOVÁ, PH.D.

5A

NÁSTROJE REGIONÁLNÍ
POLITIKY¹

NÁSTROJE REGIONÁLNÍ POLITIKY

- Nástroje regionální politiky jsou odvozené od cílů regionální politiky a od typu regionální politiky uplatňované na daném území.
 - Dle zaměření se nástroje nejobecněji dělí na nástroje zaměřené na kapitál a na pracovní sílu.
 - Rozsah, typy a užití nástrojů regionální politiky závisí na decentralizačních procesech na území státu a přesunu většího vlivu rozhodovacích aktivit na regionální a lokální úroveň.
 - Vliv nástrojů výrazně stoupá s přesunem činností regionální politiky na místní úroveň.
- Nástroje regionální politiky můžeme členit z mnoha hledisek:
 - (1) dle formy na finanční a nefinanční,
 - (2) dle typu regionální politiky na exogenní a endogenní,
 - (3) dle úrovně působení na makroekonomické a mikroekonomické.

NÁSTROJE FINANČNÍ A NEFINANČNÍ

- Do finančních nástrojů zahrnujeme například:
 - investiční a neinvestiční pobídky (finanční transfery a nevratné dotace, granty, úroková zvýhodnění, úvěry a půjčky, záruky na úvěry a půjčky),
 - kapitálové podílnictví a daňová zvýhodnění (daňové prázdny, slevy na daních, slevy na sociálním a jiném zákonném pojištění),
 - rozpočtová zvýhodnění (zvýhodnění v odvodech rozpočtových příjmů, mimo-řádné dotace).
- Nefinanční nástroje můžeme dále členit na:
 - administrativní (legislativní úpravy regionální politiky, zákazy, restriktivní a administrativní opatření),
 - institucionální (instituce realizující opatření regionální politiky, projekty a programy: formulace a realizace),
 - věcné a jiné (poskytování bezplatných služeb – poradenství, propagace regionu, vytváření a zpřístupňování zvláštních hospodářských zón ekonomickým subjektům apod.).

NÁSTROJE EXOGENNÍ A ENDOGENNÍ

- Mezi nástroje exogenní regionální politiky řadíme například: kapitálové neboli investiční granty a dotace na pracovní sílu, fiskální úlevy, příspěvky na snížení úrokových sazeb, investiční pobídky pro investory, regionální programy podpory malého a střední-ho podnikání a budování lokální (tvrdé) infrastruktury v obcích aj.
- Při uplatňování endogenní regionální politiky, jejímž záměrem je stimulace a rozvoj autonomních tržních mechanismů cestou aktivizace soukromého podnikání, sféry vědeckotechnologického rozvoje, managementu a služeb nejvyššího řádu, se uplatňují nástroje zaměřené na inovační rozvoj.
 - Patří zde obecně podpora vzniku a rozvoje „soft“ infrastruktury (klastry, technologická centra, BIC apod.), průmyslových parků pro podporu decentralizované lokalizace a speciální podpora pro nemateriální investice (věda, výzkum, vývoj, konzultační a poradenská činnost apod.).

MAKROEKONOMICKÉ A MIKROEKONOMICKÉ NÁSTROJE REGIONÁLNÍ POLITIKY

- Nejčastěji používané členění nástrojů regionální politiky je členění na nástroje makroekonomické a mikroekonomické.
 - Makroekonomické nástroje regionální politiky členíme na nástroje fiskální politiky, nástroje monetární politiky a nástroje vnější hospodářské politiky.
 - Mikroekonomické nástroje regionální politiky jsou pak nástroje realokace pracovních sil a nástroje realokace kapitálu.

1) MAKROEKONOMICKÉ NÁSTROJE

- Použití těchto nástrojů je značně limitováno snahou o dosažení jiných celonárodních hospodářských cílů. Tyto nástroje z regionálního úhlu pohledu mohou místní instituce ovlivnit jen nepatrně, nebo vůbec.
 - Nástroje fiskální politiky se týkají oblasti příjmů (daně a odvody) a výdajů (vládní výdaje a transfery, případně subvence) ze státního rozpočtu, které slouží k meziregionálnímu přerozdělování, a to jak z pohledu jejich výše, tak z pohledu jejich struktury.
 - Regionalizace fiskální politiky, resp. regionalizace daní a odvodů, kdy se se centrální autority hospodářské politiky snaží ovlivňovat celkovou poptávku v jednotlivých regionech (snižují daňové sazby v regionech, které trpí nízkou úrovní poptávky a opačně; stát jako odběratel zboží a služeb)
 - Nástroje monetární politiky jsou dnes řešeny tržní nabídkou a regionalizace monetární politiky není dnes uplatňována:
 - Jedná se o usnadnění přístupu k úvěrům ve vybraných regionech úpravou (dostupností, stanovením) požadovaného objemu poskytovaných úvěrů, výše úrokové míry nebo lhůt splatnosti.
 - Nástroje vnější hospodářské politiky mají formu protekcionistických opatření, zejména výrobkově orientovaných.
 - Regionalizace protekcionistických opatření se týká uvalení dovozních kvót, cel či jiných opatření na produkty, jejichž výroba je koncertována mimo podporovaný region. Smyslem je podpořit místní, tuzemskou produkci.

2) MIKROEKONOMICKÉ NÁSTROJE

- Mikroekonomické nástroje regionální politiky se týkají cíleného ovlivňování jednotlivých ekonomických subjektů při jejich rozhodování o prostorové lokalizaci. Jejich smyslem je ovlivňování regionálních trhů skrze práci nebo kapitál.
- Mikroekonomické nástroje RP rozdělujeme na **nástroje ovlivňující pohyb pracovních sil a pohyb kapitálu**.
 - Nástroje realokace pracovních sil tvoří ekonomické nástroje zaměřující se na částečnou úhradu nákladů spojených s migrací obyvatelstva, na nástroje podporující rekvalifikaci pracovníků a na nástroje, které skrze obyvatelstvo způsobí příliv kapitálu do problémových oblastí:
 - úplná či částečná úhrada nákladů spojených se stěhováním, přepravou osob a majetku, výkup nemovitostí, podpora koupě nového bytu atd.
 - nástroje realokace kapitálu mají ovlivňovat tvorbu nových pracovních míst prostřednictvím rozšiřování stávajících podniků nebo získáním nových domácích i zahraničních investorů pro vznik podniků zcela nových
 - U nástrojů ovlivňující pohyb kapitál jde zejména o podporu přímých zahraničních investic (investiční pobídky, zlevněné úvěry, daňové zvýhodnění, subvence apod.), které zabezpečují pověřené státní a veřejnosprávní instituce:
 - na nižší regionální úrovni se může jednat o nabídku průmyslových zón a ploch včetně infrastruktury, nabídku nemovitostí k podnikání a administrativní a institucionální soubory nástrojů
 - pohyb kapitálu lze ovlivňovat oboustranně: buď subvencemi nebo sníženými daněmi zvyšovat atraktivitu vybraných regionů nebo naopak, zvýšením daní zostřovat podmínky dalšího fungování kapitálu v jiných oblastech, odkud se potom přesouvá do oblastí více žádoucích

-
- Děkuji za pozornost.